
ქენევის 1949 წლის 12 აბვისტოს კონვენცია
მოქმედ ჯარში დაჭრილთა და ავადმყოფთა
მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ

ჟენევის 1949 წლის კონვენციები და მათი დამატებითი ოქმები.

წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტი, 2008 წ. 390 გვ.

ჟენევის ოთხი კონვენცია წარმოადგენს საერთაშორისო ხელშეკრულებებს, რომელთა მონაწილეც თითქმის ყველა სახელმწიფოა.

კონვენციები იცავს მოქმედ ჯარში დაჭრილებსა და ავადმყოფებს, საზღვაო შეიარაღებულ ძალებში დაჭრილებს, ავადმყოფებსა და ხომალდის დაღუპვაში მოყოლილ პირებს, სამხედრო ტყვეებს, აგრეთვე, სამოქალაქო მოსახლეობას, რომელიც საერთაშორისო კონფლიქტის დროს აღმოჩნდა უცხო სახელმწიფოს მიერ კონტროლირებულ ტერიტორიაზე. ჟენევის ოთხივე კონვენციისათვის საერთო მე-3 მუხლი უზრუნველყოფს არასაერთაშორისო შეიარაღებული კონფლიქტის მსხვერპლთა მინიმალურ დაცვას.

I დამატებითი ოქმი ეხება და განსაზღვრავს საერთაშორისო შეიარაღებულ კონფლიქტებს და ადგენს სამხედრო მოქმედებების შედეგებისაგან სამოქალაქო მოსახლეობის დაცვის პრინციპებს. II დამატებითი ოქმი ავსებს და ავრცობს არასაერთაშორისო შეიარაღებული კონფლიქტის მსხვერპლთა დაცვის პრინციპს. III დამატებითი ოქმი კი ეხება დამატებითი განმასხვავებელი ემბლემის მიღებას.

წითელი ჯვრის
საერთაშორისო კომიტეტი
2008 წელს

ICRC

www.shsplatforma.com

**ჟენევის 1949 წლის 12 აგვისტოს კონვენცია მოქმედ ჯარში
დაჭრილთა და ავადმყოფთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ**

**თავი I
ზოგადი დებულებები**

მუხლი 1	–	კონვენციის პატივისცემა.....	5
მუხლი 2	–	კონვენციის გამოყენება.....	5
მუხლი 3	–	საერთაშორისო ხასიათის არმქონე კონფლიქტები.....	6
მუხლი 4	–	ნეიტრალური სახელმწიფოების მიერ გამოყენება.....	7
მუხლი 5	–	მოქმედების ხანგრძლივობა	7
მუხლი 6	–	სპეციალური შეთანხმებები	7
მუხლი 7	–	უფლებებზე უარის თქმის დაუშვებლობა	7
მუხლი 8	–	მფარველი სახელმწიფოები	8
მუხლი 9	–	წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტის საქმიანობა	8
მუხლი 10	–	მფარველი სახელმწიფოების შემცვლელები	8
მუხლი 11	–	მორიგების პროცედურა	9

**თავი II
დაჭრილები და ავადმყოფები**

მუხლი 12	–	მფარველობა და ზრუნვა.....	10
მუხლი 13	–	დაცვის ქვეშ მყოფი პირები.....	11
მუხლი 14	–	სტატუსი.....	12
მუხლი 15	–	დაჭრილთა, ავადმყოფთა და დაღუპულთა ძებნა. ევაკუაცია	12
მუხლი 16	–	ინფორმაციის რეგისტრაცია და გადაცემა	12
მუხლი 17	–	გარდაცვლილებთან დაკავშირებული ნორმები. საფლავთა რეგისტრაციის სამსახური.....	13
მუხლი 18	–	მოსახლეობის როლი	14

**თავი III
სანიტარული ფორმირებები და დაწესებულებები**

მუხლი 19	–	დაცვა	15
მუხლი 20	–	ჰოსპიტალური ხომალდების დაცვა	15
მუხლი 21	–	სანიტარული დაწესებულებებისა და ფორმირებების დაცვის შეწყვეტა	15
მუხლი 22	–	სანიტარული ფორმირებებისა და დაწესებულებების დაცვის შეწყვეტის დაუშვებლობის გარემოებები ...	16
მუხლი 23	–	სანიტარული ზონები და ადგილები	16

თავი IV
პირადი შემადგენლობა

მუხლი 24	-	მუდმივი პერსონალის დაცვა	17
მუხლი 25	-	დამხმარე პერსონალის დაცვა	17
მუხლი 26	-	დახმარების აღმომჩენი საზოგადოებების პერსონალი	17
მუხლი 27	-	ნეიტრალური ქვეყნების საზოგადოებები	18
მუხლი 28	-	დაკავებული პერსონალი	18
მუხლი 29	-	დამხმარე პერსონალის სტატუსი.....	19
მუხლი 30	-	სამედიცინო და სასულიერო პერსონალის დაბრუნება.....	19
მუხლი 31	-	პერსონალის შერჩევა დასაბრუნებლად	20
მუხლი 32	-	ნეიტრალური ქვეყნების კუთვნილი პერსონალის დაბრუნება	20

თავი V
შენობა-ნაგებობები და ნივთები

მუხლი 33	-	შენობა-ნაგებობები და საწყობები	21
მუხლი 34	-	დახმარების აღმომჩენი საზოგადოებების ქონება ..	21

თავი VI
სანიტარული ტრანსპორტი

მუხლი 35	-	დაცვა	21
მუხლი 36	-	სანიტარული საჰაერო ხომალდი	22
მუხლი 37	-	ნეიტრალურ ქვეყნებზე გადაფრენა. დაჭრილთა ჩამოსხმა	22

თავი VII
ბანმასხვავებელი ემბლემა

მუხლი 38	-	კონვენციის ემბლემა	23
მუხლი 39	-	ემბლემის გამოყენება	23
მუხლი 40	-	სამედიცინო და სასულიერო პერსონალის იდენტიფიკაცია	24
მუხლი 41	-	დამხმარე პერსონალის იდენტიფიკაცია	24
მუხლი 42	-	სანიტარული ფორმირებებისა და დაწესებულებების აღნიშვნა	25
მუხლი 43	-	ნეიტრალური ქვეყნების ფორმირებების აღნიშვნა	25
მუხლი 44	-	ემბლემის გამოყენების შეზღუდვა. გამონაკლისები.....	25

თაზო VIII
კონვენციის შესრულება

მუხლი 45	–	ზედმიწევნით შესრულება. გაუთვალისწინებელი შემთხვევები	26
მუხლი 46	–	რეპრესალიების აკრძალვა.....	27
მუხლი 47	–	კონვენციის გავრცელება	27
მუხლი 48	–	თარგმანები. გამოყენების წესები	27

თაზო IX
ბოროტად გამოყენებისა და დარღვევების აღკვეთა

მუხლი 49	–	სისხლისსამართლებრივი სანქციები: I. ზოგადი დებულებები	27
მუხლი 50	–	II. უხეში დარღვევები	28
მუხლი 51	–	III. ხელშემკერეელი მხარეების პასუხისმგებლობა	28
მუხლი 52	–	გამოძიების პროცედურა	28
მუხლი 53	–	ემბლემის ბოროტად გამოყენება	29
მუხლი 54	–	ბოროტად გამოყენების თავიდან აცილება	29

დასკვნითი დებულებები

მუხლი 55	–	ენები	30
მუხლი 56	–	ხელმოწერა	30
მუხლი 57	–	რეტიფიკაცია	30
მუხლი 58	–	ძალაში შესვლა	30
მუხლი 59	–	წინამორბედ კონვენციებთან მიმართება	30
მუხლი 60	–	მიერთება	31
მუხლი 61	–	შეტყობინება მიერთების შესახებ	31
მუხლი 62	–	დაუყოვნებლივ ძალაში შესვლა	31
მუხლი 63	–	დენონსაცია	31
მუხლი 64	–	გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში რეგისტრაცია	32

დანართი I
სანიტარული ზონებისა და ადგილების შესახებ შეთანხმების

პროექტი	32
---------------	----

დანართი II

მოქმედ ჯართან მიმაგრებული სამედიცინო და სასულიერო პერსონალის წევრთა პირადობისწევრთა პირადობის დამადასტურებელი მოწმობისდამადასტურებელი მოწმობის ფორმა	36
--	----

მოქმედ ჯარში დაჭრილთა და ავადმყოფთა დახმარების შესახებ უნევის 1929 წლის 27 ივლისის კონვენციის გადასინჯვის მიზნით, 1949 წლის 21 აპრილიდან 12 აგვისტოს ჩათვლით უნევაში მიმდინარე დიპლომატიური კონფერენციის მონაწილე მთავრობათა უფლებამოსილი ქვემოთ ხელისმომწერი წარმომადგენლები შეთანხმდნენ შემდეგზე:

თავი I ზოგადი დებულებები

მუხლი 1

მაღალი ხელშეკრული მხარეები ვალდებულებას კისრულობენ ნებისმიერ გარემოებაში შეასრულონ და უზრუნველყონ წინამდებარე კონვენციის შესრულება.

მუხლი 2

იმ დებულებათა გარდა, რომლებიც უნდა მოქმედებდეს მშვიდობიან დროს, წინამდებარე კონვენცია გამოიყენება გამოცხადებული ომის ყველა შემთხვევაში ან ნებისმიერი სხვა სახის შეიარაღებული კონფლიქტის დროს, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას ორ ან რამდენიმე მაღალ ხელშეკრულ მხარეს შორის, მაშინაც კი, როცა ერთ-ერთი მხარე არ ცნობს საომარ მდგომარეობას.

კონვენცია აგრეთვე გამოიყენება მაღალი ხელშეკრული მხარის ტერიტორიის ნაწილობრივი ან მთლიანი ოკუპაციის ყველა შემთხვევაში, მაშინაც კი, როცა აღნიშნულ ოკუპაციას შეიარაღებულ წინააღმდეგობას არ უწევს.

თუ კონფლიქტის მონაწილე ერთ-ერთი სახელმწიფო არ არის წინამდებარე კონვენციის მხარე, ის სახელმწიფოები, რომლებიც კონვენციის მხარეები არიან, ერთმანეთს შორის ურთიერთობებში კვლავაც კონვენციით შეზღუდულნი რჩებიან. ამასთან, ისინი კონვენციით შეზღუდულნი იქნებიან ზემოაღნიშ-

ნული სახელმწიფოს მიმართაც, თუ ეს უკანასკნელი ცნობს და გამოიყენებს მის დებულებებს.

მუხლი 3

ერთ-ერთი ხელშემკერელი მხარის ტერიტორიაზე მიმდინარე საერთაშორისო ხასიათის არმქონე შეიარაღებული კონფლიქტის დროს კონფლიქტის მონაწილე ყოველი მხარე ვალდებულია გამოიყენოს, სულ მცირე, შემდეგი დებულებანი:

(1) პირები, რომლებიც უშუალოდ არ მონაწილეობენ საომარ მოქმედებებში, შეიარაღებული ძალების წარმომადგენელთა ჩათვლით, რომლებმაც დაყარეს იარაღი და რომლებიც ავადმყოფობის, დაჭრის, დაკავების ან ნებისმიერი სხვა მიზეზის გამო აღარ მონაწილეობენ საომარ მოქმედებებში, ყველა შემთხვევაში უნდა სარგებლობდნენ ჰუმანური მოპყრობით რასის, კანის ფერის, რელიგიის ან რწმენის, სქესის, წარმომავლობის, ქონებრივი მდგომარეობის ან ნებისმიერ სხვა მსგავს კრიტერიუმზე დაფუძნებული ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.

ამ მიზნით, აკრძალულია და ყველგან და ყოველთვის, აკრძალული იქნება ზემოაღნიშნულ პირთა მიმართ შემდეგი ქმედებების განხორციელება:

(ა) პირის სიცოცხლისა და ფიზიკური ხელშეუხებლობის ხელყოფა, კერძოდ, ნებისმიერი სახის მკვლელობა, დასახინრება, სასტიკი მოპყრობა და წამება;

(ბ) მძევლად აყვანა;

(გ) ღირსების შელახვა, კერძოდ, შეურაცხყოფელი და დამამცირებელი მოპყრობა;

(დ) სამართალში მიცემა და სასჯელის აღსრულება სათანადო წესით დაფუძნებული სასამართლოს მიერ გამოტანილი წინასწარი სასამართლო გადაწყვეტილების გარეშე, ცივილიზებული თანამეგობრობის მიერ სავალდებულოდ აღიარებული სასამართლო გარანტიების გათვალისწინებით;

(2) დაჭრილებსა და ავადმყოფებს თავი უნდა მოუყარონ და აღმოუჩინონ სათანადო დახმარება.

მიუკერძოებელ ჰუმანიტარულ ორგანიზაციას, მაგალითად წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტს, შეუძლია კონფლიქტის მონაწილე მხარეებს შესთავაზოს თავისი სამსახური.

გარდა ამისა, კონფლიქტის მონაწილე მხარეები შეეცდებიან, სპეციალური შეთანხმებების გზით შეასრულონ წინამდებარე კონვენციის ყველა ან ცალკეული დებულება.

ზემოაღნიშნულ დებულებათა გამოყენებას არ ექნება გავლენა კონფლიქტის მონაწილე მხარეთა სამართლებრივ სტატუსზე.

ნებლივ უნდა შეატყობინონ სახელმწიფოს, რომლის განკარგულებაშიც იმყოფება აღნიშნული ზონა, და დააწესონ ხუთდღიანი ვადა ამ საკითხის გადასაწყვეტად. მათ ამის შესახებ შესაბამისად უნდა აცნობონ იმ სახელმწიფოს, რომელმაც ეს ზონა ცნო.

თუ დადგენილი ვადის ამოწურვისას სახელმწიფო, რომლის განკარგულებაშიც იმყოფება ეს ზონა, არ დაემორჩილება გაფრთხილებას, მოწინააღმდეგე მხარეს შეუძლია განაცხადოს, რომ იგი აღარ არის შეზღუდული წინამდებარე შეთანხმების იმ ნაწილით, რომელიც აღნიშნულ სანიტარულ ზონას შეეხება.

მუხლი 10

ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც ქმნის ერთ ან რამდენიმე სანიტარულ ზონას ან ადგილს, ასევე ყველა მოწინააღმდეგე მხარე, რომელსაც ეცნობება ამ ზონის არსებობის შესახებ, დანიშნავს ან ნეიტრალურ სახელმწიფოს სთხოვს დანიშნოს მე-8 და მე-9 მუხლებში მითითებული სპეციალური კომისიის წევრები.

მუხლი 11

დაუშვებელია თავდასხმა სანიტარულ ზონებზე. ისინი ყოველთვის კონფლიქტის მონაწილე მხარეთა დაცვითა და პატივისცემით სარგებლობენ.

მუხლი 12

ტერიტორიის ოკუპაციის დროს, მასზე მდებარე სანიტარული ზონები განაგრძობენ დაცვით სარგებლობას და გამოიყენებიან დანიშნულებისამებრ.

მიუხედავად ამისა, ოკუპანტ სახელმწიფოს შეუძლია ამ ზონის დანიშნულების შეცვლა იმ პირობით, რომ ის უზრუნველყოფს მასში მყოფი პირების უსაფრთხოებას.

მუხლი 13

წინამდებარე შეთანხმება ასევე გამოიყენება იმ ადგილების მიმართ, რომლებსაც სახელმწიფო იმავე მიზნით იყენებს, რაც სანიტარულ ზონებს.

დანართი II

წინახელი

	(პირადობის მოწმობის გამცემი სახელმწიფო და სამხედრო ხელისუფლება)	
შეიარაღებულ ძალებს მიკუთვნებული სამედიცინო და სასულიერო პერსონალის პირადობის მოწმობა		
გვარი -----		
სახელი -----		
დაბადების თარიღი -----		
წოდება -----		
სამხედრო ნომერი -----		
ამ მოწმობის მფლობელი იმყოფება მოქმედ ჯარში დაჭრილთა და ავადმყოფთა მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ ენევის 1949 წლის 12 აგვისტოს კონვენციის მფარველობის ქვეშ, როგორც -----		

გაცემის თარიღი	მოწმობის ნომერი	
-----	-----	

უკანა ხელი

<div style="border: 1px solid black; width: 80%; height: 100%; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <p style="text-align: center;">მფლობელის ფოტო</p> </div>	<p>მფლობელის ხელმოწერა ან თითის ანაბეჭდები, ან ორივე</p>	
<p>(მოწმობის გამცემი სამხედრო ხელისუფლების რელიეფური ბეჭედი)</p>		
სიმაღლე	თვალები	თმა
სხვა განმასხვავებელი ნიშნები		
